

Fishing Zealand

"GEDDEFABRIKKER"

Workshop på Fishing Zealand konference 2015

Mødetid/-sted:	Sankt Helene, Tisvilde, 16. november 2015 kl. 10.45-12.00
Referent:	Mads Lottrup Jyde
Mødedeltagere:	Olof Engstedt (Sportfiskarna) Jimmi Spur Olsen (Vordingborg Kommune) Gordon P. Henriksen (Fishing Zealand) Mads Lottrup Jyde (NIRAS) Holger Petersen (NIRAS) Deltagere i workshop ang. "geddefabrikker"
Fraværende:	-
Fordeling:	Gordon P. Henriksen (Fishing Zealand), Jimmi Spur Olsen (Vordingborg Kommune), Søren Kock Laursen (Guldborgsund Kommune), Olof Engstedt, (Sportfiskarna), Verner W. Hansen (Danmarks Sportsfiskerforbund), Kaare Manniche Ebert (Danmarks Sportsfiskerforbund), Lene Jacobsen (DTU Aqua), Jan Nielsen (DTU Aqua), Martin Olsen (Roskilde og Omegns Lystfiskerklub), Jens Bursell (Fisk og Fri), NIRAS internt.
Næste møde:	-

03. december 2015

Projekt nr. 217921
Dokument nr. 1217950940
Version 4

1 INDLEDNING OG OPLÆG

Jimmi Spur Olsen bød velkommen, gennemgik programmet og forklarede kort formålet med workshoppen. Herefter holdt Mads Lottrup Jyde oplæg, hvor det blev gennemgået, hvorfor der er behov for en indsats for at styrke bestanden af brakvandsgedder i farvandet omkring Sydsjælland, Møn og Lolland - Falster. Herefter blev det gennemgået, hvad der menes når man siger "geddefabrik" samt hovedkonklusionerne i den omfattende svenske forskning på emnet. Herefter blev ordet givet videre til Olof Engstedt, der holdt oplæg om hvordan sportsfiskerne i Sverige har organiseret projekteringen og anlæg samt efterfølgende monitorering. Desuden fortalte han om hvordan de har finansieret og gennemført anlæg af snart 20 geddefabrikker samt hvad de praktiske erfaringer med disse havde været.

Efter oplæggene var der opfølgende spørgsmål, primært til Olof's oplæg. Deltagere var bl.a. nysgerrige efter at høre, hvilke måneder geddefabrikkerne blev holdt oversvømmet, om der havde været konflikt mellem anlæg af geddefabrikker i forhold til eksisterende ørredbestande og hvordan de udvalgte lokaliteterne.

Olof Engstedt svarede, at de som udgangspunkt havde valgt at udføre projekterne i vandløb uden ørredopgang for at forhindre evt. interessekonflikter. Lokalite-

terne blev udvalgt i dialog med lodsejerne og som regel efter prøvafiskeri i vandløbene for at få en idé om den eksisterende bestands størrelse. I de tilfælde hvor vandspejlet var styret af en opstemning holdt de generelt vand på engene i perioden feb.-juni. Jo længere engene holdes oversvømmet, jo større er geddeyngelen når de trækker ud.

2 DISKUSSION

Efter oplæggene var der diskussion over emnet ”hvordan kommer vi videre i processen med at få etableret den første geddefabrik?” Jimmi Spur Olsen var ordstyrer og Mads Lottrup Jyde noterede undervejs.

2.1 Hvad mangler vi at viden inden vi kan igangsætte?

Den svenske forskning har vist at gedderne udviser lige så stor *homing* som ørred og laks og vender tilbage til det samme sted, vig eller vandløb som de selv blev klækket. Hvis man vil se en umiddelbar effekt af en geddefabrik er det derfor afgørende at der arbejdes i et vandløb der stadig har en bestand af optræk-kende brakvandsgedder, selv ganske få fisk er nok. Der er derfor brug for at der udvælges et antal vandløb hvor der er formodning om at der er optræk af brakvandsgedder og få dette dokumenteret. Der er dog ganske stor risiko for at de fleste af disse ferskvandsgyldende bestande er uddøde ligesom man har set med mange havørredstammer. I mange vandløb er alle gydeområder blevet ødelagt eller sluser har forhindret optræk. I så fald vil der være behov for udsætning af geddeyngel når der er blevet etableret en oversvømmet eng. Den udsatte yngel skal lige som med laks og havørred skal så vidt muligt være genetisk tilpasse det område hvor den skal udsættes.

Hvis der skal udføres et egentligt prøvafiskeriet i nogle udvalgte vandløb, kan dette bestå i at dagligt tilse en ruse i vandløbenes nedre forløb tæt på havet. Fangne fisk registreres med art og længde og genudsættes. Det vil i samme omgang være interessant at se om åerne huser bestande af andre arter der er kendt for at trække op i ferskvand for at gyde, f.eks. aborre, skalle, rimte og brasen. Disse arter trækker også op i samme tidsrum. DTU Aqua kan evt. hjælpe med at organisere dette i form af beskrivelser af optimalt placering af rusen, korrekt måling af fiskene, feltskemaer mm., DTU Aqua har dog ikke resurser til at stå for at passe ruserne, så i fald dette iværksættes bør det være de lokale sportsfiskerforeninger der stiller med arbejdskraften til at kontrollere og røgte ruserne dagligt. Dette er relativt arbejdstungt, og det vil således kun være muligt at prøvafiske et ret begrænset antal vandløb.

DTU Aqua foreslog desuden at søge samarbejde med erhvervsfiskerne i området gennem det eksisterende samarbejde "Moniteringsfiskerne" for at følge med i den geografiske udbredelse af bestanden i saltvand.

2.2 Finansiering

Geddefabriker er ikke en del af vandplanerne og er ikke en del af den traditionelle vandløbsrestaureringsindsats, der næsten udelukkende har været rettet mod ørred. Der findes således ikke nogen puljer med penge, der er øremærket restaurering af geddegydeområder, og kommunerne har ikke umiddelbart mulighed for at betale for denne type naturgenopretningsprojekter, så hvordan får vi finansieret etableringen af den første geddefabrik?

Forslagene til finansiering kan opdeles i fire hovedgrupper:

1. Gøre det brugerfinansieret, f.eks. ved et (evt. frivilligt?) "geddefisketegn" eller ekstra betaling i forbindelse med afholdelse af konkurrencer såsom Dansk Brakvandscup. Et sådant tiltag kan nemt indarbejdes ved booking af både og guider gennem Fishtrip.dk så man får mulighed for at donere penge til sagen.
2. *Fundraising*, få private firmaer som f.eks. grejproducenter til at sponsorere eksempelvis "ABU Garcia Geddefabrikken"
3. Søge finansiering via private Fonde, f.eks. Nordea Fonden.
4. "Klassisk" finansiering via diverse EU puljer
 - a. Finansiering af enkeltprojekter, f.eks. Vådområder til tilbageholdelse af N og P, Genskabelse af naturlig hydrologi i Natura2000 områder og lignende puljer.
 - b. Alternativt større ansøgninger til en bredere indsats gennem Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EMFF) eller søge alternativ finansiering via INTERREG (European Interregional Development Fond), der tidligere har givet penge til naturgenopretningsprojekter.

Herudover blev det foreslået at søge midlerne sammen med f.eks. Dansk Ornitologisk Forening og Danmarks Naturfredningsforeningen, da begge foreninger burde have sammenfaldne interesser med lystfiskerne.

I fald der søges nogle af de store EU fonde kan man overveje at søge en rigtig stor sum penge der kan finansiere en storskalasatsning i hele udbredelsesområ-

det. Dette vil dog formodentligt kræve, at der kan fremvises et pilotprojekt med gode resultater.

2.3 Pilotprojekt – mindre projekt der forhåbentligt kan bane vejen for flere

Der var enighed om, at det næste skridt var at finde en egnet lokalitet hvor der forhåbentligt er opgang af gedder i vandløbet og der etablere et mindre pilotprojekt som kunne danne basis for de videre erfaringer med denne type projekter i DK.

Olof Engstedt understregede, at det var vigtigt, at der er en eksisterende bestand i vandløbet hvis man skal forvente umiddelbar effekt af "geddefabrikken". Alternativt skal man udsætte yngel for at "genstarte" bestanden ligesom man har gjort med ørredstammerne i de vandløb hvor de er uddøde.

Første skridt må derfor være at undersøge et antal vandløb i perioden feb.-april 2016 hvor der er formodning om opgang eller hvor åmænd eller privatpersoner har observeret optræk.

2.4 Organisering – hvem skal være med i udformningen af projekterne?

I det fremtidige arbejde, specielt hvis der skal satses på at lave mange projekter fordelt over et større område, bør der udføres en interessentanalyse. Der vil være mange interesser forbundet med arbejderne i ådalen, og der vil derfor naturligt også være mange holdninger til, hvor og hvordan projekterne skal udformes. Projektgruppen bør være den drivende kraft, men de nedenstående organisationer bør høres og inddrages i processen med placering og udformning af projekterne.

- Fishing Zealand, og dermed de relevante kommuner.
- Lokale sportsfiskerforeninger
- Danmarks Sportsfiskerforbud
- DOF
- DN
- Lokale landboforeninger

2.5 Strategi: Stramt fokus på gedder eller bredt fokus på de mange naturmæssige fordele ved at genskabe de vinteroversvømmede enge?

Genskabelse af vinteroversvømmede enge har mange synergieffekter. Oversvømmede enge er vigtige fuglelokaliteter, reducerer mængden af N og P, der ledes ud i de kystnære områder og er med til at udglatte afstrømningerne i vandløbet. Der er derfor flere vinkler man kan lægge på genskabelse af de vinteroversvømmede enge. Der bør lægges en strategi for hvordan man vil arbejde videre med projektet, skal man holde et bredt fokus? eller skal man fokusere udelukkende på gedderne?

Fokus for *pilotprojektet* bør nok være ret enøjet rettet mod gedderne. Det er nemt at kommunikere og vil ikke kræve en stor organisation med mange møder etc. Det vil gøre processen mere smidig og forhåbentligt gøre at det første projekt kan gennemføres, så det står klart til geddernes gydesæson i foråret 2017.

2.6 Projektgruppe

Følgende organisationer, kommuner, foreninger og firmaer ønsker at være en del af det videre arbejde:

- Gordon P. Henriksen, Fishing Zealand
- Jimmi Spur Olsen, Vordingborg Kommune
- Søren Kock Laursen, Guldborgsund Kommune
- Lene Jacobsen, DTU Aqua
- Kaare Manniche Ebert, Danmarks Sportsfiskerforbund
- Mads Lottrup Jyde, NIRAS
- Martin Olsen, Roskilde og Omegns Lystfiskerklub
- Jens Bursell, Fisk og Fri

Desuden vil Sportfiskerne, ved Olof Engstedt, gerne støtte med råd og vejledning i det videre arbejde, f.eks. ved at kommentere på konkrete projektforslag.

Jimmi Spur Olsen og Mads Lottrup Jyde vil som opfølgning på workshoppen tage kontakt til de ovennævnte personer i forbindelse med et opstartsmøde. Vordingborg Kommune ønsker at lægge lokaler til et opstartsmødet i jan. – feb.

2016. Fishing Zealand v. Gordon P. Henriksen indkalder til mødet når der er fastlagt en dato. Hovedparten af de videre arbejde forventes at kunne koordineres via. telefon og mail.

Tak til alle der deltog på workshoppen og for de mange indlæg i den livlige diskussion efter oplæggene!